

17
P. 29. num. 14. ~~P. 7. 17.~~

16.
DISSERTATIONEM IVRIDICAM
DE

1718,9
AFFECTV PATERNO
VITRICI

OCCASIONE LEG. XV. C. DE NEG. GEST.
CONSENSV

MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI
P R A E S I D E

P. 240.
D. IO. FRIDER. OLEARIO P.P.

PUBLICO ERVDITORVM EXAMINI
SVBMITTIT
A S R.

IOANNES GOTTLIEB GLASER

N. P. C. SOR. LVS.

AD D. XVII. MAI. ANN. M DCC XVIII.

L I P S I A E
LITERIS IMMANVELIS TITH.

114
94
ILLVSTRISSIMO ATOVE CELSISSIMO
COMITI AC DOMINO

DOMINO

ERDMANNO
SACRI ROMANI IMPERII COMITI

DE

PROMNITZ

LIBERO BARONI

DYNASTIARVM PLESSENSIS SORAVIENSIS
TRIBELLENSIS ET NAVMBVURGENSIS DOMINO IN
DREHNA KLITSCHDORFF KREPELHOFF IAENOWITZ
ET OELSNITZ HAEREDITARIO IN HALBAV
KVHNAV ET BVHRAV

COMITI ET DOMINO SVO
CLEMENTISSIMO

MAECENATI INDVLGENTISSIMO.

COMES ILLVSTRISSE
DOMINE GRATIOSISSE.

*V*lta sane insignis Clementia
TVAE vestigia, dum pau-
lo accuratius vita mea cur-
riculum attendo, reperiun-
tur. TIBI enim Compatri-
officium ex Summa Gratia in
TE suscipere, atque sic pro sa-
lute mea Curam quasi Patri-
am ab incunabilis statim ge-
rere placuit. Post obitum Genitoris mei, quem DO-
MVS TVACELSISSIMA variis iisdemque maxi-
mis obruere non dedignata est beneficiis, tutoris instar
mei adhuc impuberis educationem multis modis promo-
vere sollicitus fuisti. Quo factum est, ut non tantum, quae
vocat Humaniora, sed & altiora studia non infelici-
ter pertractaverim. Neutiquam igitur temeritatis
argui poterit hoc institutum, quod aequitas & iustitia
jam diu a me flagitarunt, scilicet, ut segetem hanc lit-
terariam TIBI, GRATIOSISSE DOMINE,
sub-

*submissa animi devotione offeram. Sicut enim omnia
mea Studia meque ipsum TIBI penitus consecrare de-
bui, ita quoque officii ratio postulavit, ut nomen CEL-
SITVDINIS TVAE primitus hisce Academicis in-
scriberetur. Illa tamen, ceu suspicor, si tanti non-
dum esse videantur momenti, ut opinioni de mea te-
nuitate concepta aliquatenus satisfaciant; nihilominus
fidem meam obstringo, fore, ut virium mearum imbe-
cillitate cum DEO & die magis magisque correcto
successu temporis Patria pro virili intervenire valeam.
Veniam autem dabis, CLEMENTISSIME DO-
MINE, quod tanta hic usus fuerim audacia. Ceterum
Deum precibus ex calidissimo pectore desumtis veneror,
velit TE, ILLUSTRISSIME COMES, cum tota
CELSISSIMA GENTE TVA perpetuo servum at-
que incolumem conservare! Cui voto ut DEVS annu-
at, mecum omnes fideles Subditi TVI animitus ex-
optant.*

ILLVSTRISSIMAE TVAE CEL-
SITVDINIS

Lipf. d. 17. Maji
1718.

devotissimus subditus

IOAN. GOTTLIEB GLASER.

INGRESSVS.

Ritum & pervulgatum omnino est: *Quod quilibet tamdiu bonus præsumat, donec probetur contrarium.*

Quod non tantum in causis civilibus sed & criminalibus sæpius applicari videmus.

Inde sponte sua sequitur, non esse præsumendum, quod quis dolose aliquid fecerit, ita, ut illi, qui dolum alteri imputare satagit, probatio incumbat. *L. 18. §. 1. ff. de Probat. L. 6. C. de Dol. Mal.*

Quæ præsumptio bonitatis potissimum in personis arcto necessitudinis vinculo conjunctis elucescit, ut scilicet propensiore affectu se invicem complecti existi-

A

men-

mentur. Sic enim non tantum pater bonus esse liberosque suos sincero amore prosequi præsumitur; Sed quoque eadem bonitatis præsumtio in persona matris conspicua est, ut hoc respectu mater & avia ad tutelam legitimam liberorum suorum admittantur, & omnibus reliquis cognatis præferantur. *Nov. 118. c. 5.* Nec denique Vitricis hæc bonitatis præsumtio abjudicanda est, cum leges eisdem affectum quoque paternum tribuant. Luculentum hac ex parte testimonium in *Leg. 15. C. de Neg. Gest.* deprehenditur. Quæ lex nobis calcaria addidit, ut in præsentî dissertatione: *De Paterno Affectu Vitrici*, animi sensa aperiremus. Ut autem scopum nobis præfixum obtineamus, hac methodo uti licebit, ut in *CAP. I.* Legis explicatio suscipiatur; in *CAP. II.* Casus proponantur, in quibus Vitrici Affectus Paternus conspicuus fiat, & denique in *CAP. III.* ostendere satagamus, quando præsumtio Affectus Paterni cesset. Faxit summum Numen, ut hic labor noster ex animi sententia succedat!

DISSERTATIO
DE
AFFECTU PATERNO
VITRICI.

Occaf. Leg. XV. c. de Neg. Gest.

CAPVT I.
LEGIS EXPLICATIONEM SISTIT.

I.

Vllus affectus est, qui vincit paternum, *Patermus Af-*
gravisime pronuciavit Justinianus in *fectus prædi-*
L. 7. pr. C. de Curat. Furios. Quapropter *curus.*
jura quacunque occasione paternum af-
fectum extollunt, & optima quæque de
eodem præsumunt. Hinc Pater opti-
mum consilium pro liberis suis capere creditur in *l. 22. §.*
4. ff. Ad Leg. Jul. d. Adult. ita ut omnia consilia ejus ad sa-
lutem liberorum suorum promovendam tendant. Quæ
tenerrimi affectus præsumtio in parentibus tanta est, ut
pater & filius pro una quodammodo persona habeantur.
Vox enim patris tanquam vox filii est, & filii vox tanquam
patris intelligitur. *§. 4. in fin. J. d. Inuicil. Stipulat. l. fin. C.*
in fin. de Impub. & aliis substit. Imo filius veluti portio
patris est juxta Aristotelem *I. Magn. Moral. 34.* Quid
mirum igitur, parentes inprimis aduersa liberorum suo-
rum fortuna affligi, ut animum despondeant? *Pro affectu*
eius

A 2

enim, inquit Paulus, *parentes magis in liberis terrentur, quam in semetipsis. L. 8. §. f. ff. Quod met. caus.* Vtrum autem paternus affectus etiam Vitrico sit tribuendus, ex multis rationibus dubitari posse videtur. Notatu digna sunt verba, quibus usus fuit Cicer. *pro Cluent. Cum nubat in familie luctum, atque in privignorum funus.* Vtunque sit, ipsæ Leges Vitrico paternum affectum tribuunt, quod *Leg. 15. C. de Neg. Gest.* satis comprobari potest. Quos effectus igitur Paternus Vitrici Affectus producat, occasione hujus Legis demonstrare annitemur. Verba autem ita concepta sunt:

Imp. Gord. A. Eutychiano.

Si Paterno affectu privignas tuas aluisti, seu mercedes pro bis aliquas Magistris expendisti: ejus erogationis tibi nulla repetitio est. Quod si ut reperiturus ea, que in sumptum misisti, aliquid erogasti, negotiorum gestorum tibi intentanda est actio. PP. VI. Id. Jul. Gordiano A. & Aviola Coss. 240.

Externa Legis
explicantur.

II. Legis nostræ auctor est Imperator Gordianus. Quicquid de hoc Imperatore notatu dignum sit, hoc in Compendio retulit Præses in *Dissert. de Rei Vindicat. non compet. alter. cui. Pec. res aquis. fuit.* Occas. L. 6. C. de R. V. §. 4. Plures alias leges dicto anno 240. ab Imperatore nostro sub eadem inscriptione atque subscriptione sancitas fuisse meminit Freymon. in *Symphon. Leg. Jur. Utr. Chronol. p. 692. 93.* Hoc rescriptum autem nostrum directum est ad Eutychianum, qui quæstionem Imperatori discutendam proposuit. In legibus Codicis alios quoque sub nomine Eutychiani inclaruisse, erudite explicavit Jacob. Gothofred. *Comment. Cod. Theodos. in Prosopograph. voce: Eutychianus.* Eutychiani cujusdam mentionem quoque faciunt *l. 19. C. de Nupt. & l. 10. C. de Fund. Patrim. Qui*
Præ-

Præfectus Prætorio & Consul fuit, nec cum nostro Euty-
chiano confundendus est.

III. Vt autem sensus Legis nostræ recte explanetur, *Quid per pa-*
haud abs re fore putamus, ut paucis verborum explicatio- *ternum affe-*
nem in nos suscipiamus. Statim ab initio Legis Vitrico *ctum intelli-*
a Legislatore *Paternus Affectus* tribuitur. Affectus itaque *gatur.*
paternus hoc loco denotat amorem & benevolentiam pa-
ternam, qua vitrici privignos complecti existimantur.
conf. Kestner. *d. Pietat. in Jure §. 4.* Interdum in jure vox:
Affectus, præter notas significationes accipitur pro liberis.
l. 26. C. Theodos. de Decur. Conf. Capitolin. *in Gordian. Affe-*
ctus suos, inquit, *unice dilexit filium & nepotem ultra morem.*
Pontificii, *affectum*, beneficium appellant, ad quod ex præ-
sentatione jus habemus. Gloss. in *c. 5. d. Concess. Præbend. in*
6. verb. Affectum. Vti autem nostra Lex ad paternum af-
fectum respexit; ita in aliis juris textibus paterni officii
mentio fit, quo respectu paterni officii esse dicitur, ut quis
dotem det pro sua progenie. *l. fin. C. de Dotis Promiss.* Hic
tamen differentia est observanda; cum enim in *cit. l. fin.*
Dos paterni officii esse dicatur, patri ex Juris necessitate
hoc incumbit. *l. 19. ff. de R. N.* ita ut ad dotationem officio
judicis compelli possit. Carpz. *P. 2. C. 42. d. 12.* Cum e diver-
so in nostra Lege Vitricus non ex necessitate, sed ex mera
benevolentia atque pietate alimenta privignis submini-
strat. conf. Dn. Kestner. *Dissert. d. Pietat. in Jur. §. 4.* Hinc
Vitricum quasi Vatricum, V. in P. Patricum, dictum pu-
tant, quod instar patris sit, & fide atque amore comple-
ctatur privignum patrio. Conf. Dn. Lauterbach. *d. Sing-*
gul. Affin. Jur. P. 2. cap. 2. §. 9. Disput. Jurid. Tubing.
Vol. 4.

Vox Privignorum explicatur.

IV. Qui affectus Vitrici paternus conspicuus fit in persona *Privignarum*. Privigni autem dicuntur, quod, antequam mater ad secundas nuptias transfiret, progeniti fuerint ex marito priori. Fabri *Theſaur. Erudit. Scholaſt. Voce: Privignus*. Imo ſub voce privignæ non ſolum ea intelligitur, quæ uxoris filia eſt, ſed quoque neptis & proneptis. *l. 14. §. ſin. ff. d. Ritu Nupt.* Ita ut quoque Lex noſtra ad eandem applicari poſſit. Conf. Schardii *Lexic. Jurid. voce: Privigna*.

De voce Aluisse, agitur.

V. Dicitur in Lege noſtra: Vitricum *aluisse* privignas. Quid ſub voce alimentorum intelligatur, neminem latere poſſe. Enimvero comprehenduntur omnia ad vivendum neceſſaria. *l. 43. ff. de V. S. ut Cibaria, veſtitus & habitatio. l. 6. ff. d. Aliment. vel Cibar. legat.* Nec minus medicamenta, ſalaria Medicorum, quatenus vitæ conſervationi conducunt, huc ſpectant. *Riminald. l. 2. Conf. 132. n. 9. ſeqq. Hug. Donell. Comment. Jur. Civ. l. 12. c. 3. p. 20.* Sub alimentorum igitur nomine hac Lege quoque omnia comprehenduntur, quæ Germanico idiomate exprimuntur: *Lebens-Mittel, Nahrung. d. l. 6.* Neque impenſæ funebres hic excludendæ ſunt. *l. 37. ff. de Relig.* Conf. Dn. Simon. in *Diſſert. d. Denegat. Alim. Th. 2.*

Quo ſenſu Merces Magiſtris ſit præſtanda.

VI. Lex quoque noſtra ad ſumtus pietatis cauſa a vitrico factos refert mercedem pro privignis *Magiſtris* expenſam. Distinguitur igitur expreſſis legis verbis ab Alimentis. Neminem autem latere poſſe, a DD. ultro citroque ancipiti Marte diſputari, utrum ſumtus ſtudiorum cauſa impenſi inter alimenta ſint referendi, nec non ad artem addiſcendam neceſſarii. Nobis diſtinguere licebit inter alimenta ex jure ſanguinis debita, & inter ea, quæ ex

ex testamento vel quacunq̄ue alia ultima voluntate sunt
 præstanda. Illo casu, alimentis ex jure sanguinis debitis,
 comprehenduntur omnino sumtus studiorum. *l. 4. ff. Vbi
 Pupill. educar. l. 6. §. 5. ff. de Carbon. Edict.* Neutiquam vero
 posteriore casu. *l. 6. ff. d. Alim. vel Cib. Legat.* Lauterb. *Col-
 leg. Pract. c. 1. Th. 5.* Dn. Schœpffer. *Synops. Jur. Privat.
 Tit. d. Alim. vel Cibar. legat.* Dn. Hildebrand. *Dissert. d. Ob-
 lig. inter Patr. & Fil. Cap. 2. Th. 1.* Alexand. Trentacinq̄.
l. 1. d. Alim. Var. Res. l. n. 27. Nisi aliud testatorem sensisse
 probetur. *l. 7. ff. de Aliment. vel Cibar. legat.* Dn. Mencken.
Tract. Synopt. Pand. c. T. p. 432. Stryk. *d. Caut. Testam. c. 20.
 §. 21.* Schard. *Lexic. Jurid.* sub voce: *Alimentorum.* Quid
 autem nostra lex per mercedem Magistris præstitam in-
 telligat, paucis explicandum est. *Mercēs* igitur hic pro
 laboris præmio accipitur, quod stipendii instar a Vitrico
 iis solvitur, qui privignas bonis scientiis atque artibus in-
 struere haud dedignati fuerunt. Vti hoc ex Varrone
 erudite explicat Coraf. *Miscell. l. 2. c. 11.* Quæ mercedes
 appellantur *rei didacticae*, & liberalium artium Præceptorum
 bus præstantur. *l. 12. §. 3. ff. de Admin. Tut. l. 4. ff. Vbi pupill.
 educ. l. 1. pr. ff. d. Extraord. Cognit.* Cui explicationi in-
 servit Juvenal. *Satyr. 7.*

Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo:

Mercedem appellas, quid enim scio? Culpa docentis

Arguitur

Alias Latinis istas mercedes Minerval appellare moris est.
 Tertull. *in Lib. d. Idololat.* Denique vox: *Magistri*, hic
 eum significat, cujus auctoritatem & exemplum sequi-
 mur, vel cui rei alicujus præcipua cura incumbit, ita ut
 cujuslibet disciplinæ Præceptores Magistros appellari a
 mo-

monendo vel monstrando constat ex *L. 57. ff. de V.S.* In quo significatu vocabulum Magistri in Jure adhibeatur, solide explicuit Schard. *Lexic. Jurid.* voce: *Magister*. Qua occasione Baldus monet, legem de istiusmodi Magistris loqui, qui artem sexui congruentem docuerunt. *Conf. L. 12. ff. d. Legat. 3.* Olim vero sexus sequioris personæ liberalibus artibus & inprimis Grammatica instructæ fuerunt juxta *Gloss. ff. Vbi Pupill. educar.* Salicet ad nostram *l. 15.*

*Qua ratione
voces: erogati-
onis repetitio,
sint accipien-
de.*

VII. Cum igitur a Vitrico Magistris quid præstitum fuerit, ut bonis artibus privignæ instruerentur, ejus erogationis nulla repetitio est. Vocabulum: *erogare*, interdum in Jure significat idem ac præstare. *l. 32. §. 6 ff. de Adm. & Peric. Tut.* Nec minus per Codicillos erogari, id est, dari seu relinqui dicitur in *l. 4. ff. de Leg. Corn. d. Fals.* In nostra autem lege idem denotat ac impendere, distribuere; aufwenden, ausgeben. *Conf. l. 22. §. 2. ff. de Legat. 1.* Vbi Paulus inquit: *Nibil ex testamento videtur capere, qui tantum erogat, quantum accepit.* Ita quoque vox: *Erogationis*, eodem gaudet significatu: *Eine Ausgabe*. Quo sensu erogationis in honorem filii factæ mentio fit apud Scævolum in *l. f. ff. d. Hered. Petit.* Nec vox *repetitionis* hoc loco difficultatem aliquam excitare potest; neminem enim latet, repetere idem esse, ac restituendum petere. Plane diversum significatum vox *repetitionis* in causâ Legatorum involvit, ut erudite explicavit Schard. in *Lexic. Jurid.* voce: *Repetitio*.

*Divisio legis
& sensus sisti-
tur.*

VIII. Reliqua vocabula satis perspicua sunt, ut taxiosa eorum explicatione facile superfedere liceat. Dividitur autem lex in duas partes. Prima agitur: Quando vitri-

vitricus sumtus fecerit animo non repetendi; altera vero parte: Cum animo repetendi tale quid factum fuerit. Salicet. *ad d. l. 15. n. 1.* Ita ut sensus ejusdem ita exprimi possit: *Vitricus Paterno affectu quid impendens in alimenta privignarum, vel ut bonis artibus ille instruerentur, id non repetit, nisi repetendi animo hoc factum fuerit.*

In Legis Rationem inquiratur.

IX. Rationem ipsa lex nobis luculenter prodidit, cum dictos sumtus paterno affectui inter accepta referat, qui in vitricis præsumitur, cum eis privigni & privignæ sint liberorum loco. *l. 40. ff. d. Rit. Nupt.* Gothofred. *in Not. ad l. nostram lit. n.* & hæc affectio quasi paterna impediatur actionem Negotiorum gestorum. Salicet. *d. l.* quia animum donandi vitricus videtur habere. Enimvero animo donandi impendisse censetur is, qui pietatis, charitatis aut amicitiae officio fungens sumtus fecit. Hinc si pater vel mater filii negotia gesserint, non habent contrariam actionem, quia pietatis intuitu gessisse creduntur. *l. 11. 15. C. de Neg. Gest.* Nec huic sententiae obstat *l. 34. ff. d. Neg. Gest.* In cujus legis specie hæredes avia alimenta nepoti præstita reputant & compensant. Ast vero si accuratius ad dictam legem attendas, elucefcit, tales circumstantias præsupponi, quæ præsumtionem pietatis & donandi animum plane elidunt, uti egregie hoc explicavit Wissenbach. *ad Cod. Tit. d. Neg. Gest. §. 1. j.* Sichard. *Cod. ad l. 1. §. 15. cit. tit. n. 12.* conf. Dn. Thomas. *Diss. d. Pietat. Ver. c. 12. §. 18.* Nec denique legi nostræ vulgata juris regula opponi potest: Ea, quæ utiliter impenduntur alterius gratia, posse repeti. Sichard. *c. l.* Licet igitur hoc in regula verum sit, in lege autem nostra singulare quid occurrit, ita ut sit casus exceptus a regula. Ratio

B autem

autem est affectus paternus, de quo supra jam mentionem fecimus.

*In Vitrico
presumptio pi-
etatis locum
habet.*

X. Cum hac ratione de sensu legis satis superque constet; hic omnino notandum venit, eum, qui pietate motus alteri beneficium impensis constans praestiterit, nulla actione sumtus illos repetere posse. Enimvero, quae ex officio pietatis exhibentur, praesumuntur animo donandi fieri. Ita vero actio negotiorum gestorum plane cessare videtur, cum absentium & ignorantium negotia affectione coacti ut plurimum gerere soleant homines juxta Ulpianum in *l. 3. §. 9. ff. de Negot. Gest.* Sed hic nobis distinguendum erit, aut enim quis ejus negotia expedienda suscipit, cui praeter communem naturae cognationem non est obstrictus, aut vero arctius quoddam vinculum in negotiorum gestore se exferit. Priori casu nullum dubium superest, quo minus negotiorum gestori actionem tribuamus, cum e diverso aliter sit sentiendum, ubi peculiare pietatis vinculum accedit, cum donandi animus inter personas conjunctas in dubio sit praesumendus. Conf. Dn. Thomae. *Diss. d. Ver. Pietat. Jurid. C. 2. §. 16. 17. seqq.* Casus autem plures, quando praesumptio pietatis se exferat, proponit Dn. Thomae. *cit. loc.* Perez. *ad Cod. Tit. d. Neg. Gest.* Huber. *Præleit. Jur. ad Pand. c. 1. §. 3.* Vestigijs legis nostrae inhærentes idem quoque de Vitrico statuendum est, qui propter sumtus affectu paterno, id est, pietate erogatos actionem eo nomine instituere nequit. Bachov. *ad Treutler. Vol. 1. Diss. 10. thes. 3. lit. C.* Licet autem Dn. Thomae. *cit. Diss. §. 27.* de pietate Vitrici hac ex parte dubitare velit; sumus, inquit, *hoc casu Cartesiani, dubitamus.* Imo quod pace dissen-

diffidentium dictum sit, egregium specimen male interpretationis hic adesse putamus. At vero nulla ratio elucescit, cur textui nostro vis inferatur, cum pietatem vitrici inde eliciamus. Nec particula conditionalis: *Si*, alium sensum juxta dicti celeberrimi JCI hypothesein inferre potest. Imperator enim supplicanti ad casum propositum respondit, & uti quæstio formata est, satis luculenter decidit.

XI. Recte igitur distinxit Baldus, utrum vitricus impenderit quasi pater, an ut negotiorum gestor in rem privigni. conf. Mornac. *ad Leg. Nostram*. Quamvis enim facile concedere possimus, stricto jure ad alimenta Vitricum non obligari. *l. 3. §. 7. ff. d. Muner.* Dn. Thomaf. *cit. loc.* inde tamen non sequitur, in Vitrico paternum animum & omnem præsumtionem pietatis exulare. Hoc enim quoque casu distinguimus inter obligationem plenam & minus plenam. Hæc igitur nititur virtute & pietate. *l. 25. §. 11. ff. d. Hered. Petir.* ita ut non juris nec legis, sed pudoris vinculo contineatur. Senec. *l. 1. d. Benefic. cap. 6. §. 7.* conf. Dn. Kestner. *d. Pietat. in Fur. §. 4.* Brunnem. *ad l. 15. C. d. Neg. Gest. n. 1.*

XII. Neutiquam ex dictis rationibus ad stipulari possumus Brunnemanno ad nostram *L. 15.* ubi contra Bachovium disputat; enimvero verba: *Paterno Affectu*, non limitandi, sed potius explicandi gratia adjecta fuerunt. Diss. Dn. Berger. *Animadvers. in Brunnemann. Quest. ad Pand. L. 3. 1. 5. ad quest. 20.* Nec Brunnemanni ratio sufficit, cum auctoritate Glossæ de Vitricorum

corum affectu male præsumat. Lex nostra perspicuis verbis nos aliud docet, cum paternum affectum in Vitrico prædicet. Nec denique legis posteriora verba: *ut repetiturus missi*, captanda sunt, quippe quæ legaliter sunt accipienda, ut debitam contestationem non excludant, uti perspicue hoc deduxit Dn. D. Scherzer. *in Dissert. Inaugur. d. Conject. Pietat. Cap. 2. §. 4.* Hinc certi & indubitati juris est, sumtus istos ex affectu paterno factos a vitrico repeti non posse, nam semel donatum sola pœnitentia revocari nequit. *L. 11. §. 1. 15. C. de Neg. Gest. conf. Dn. Stryk. d. Caus. Contr. S. 3. cap. 1. §. 5. 6.* Inprimis vero ex pietate a Vitrico sumtus isti facti fuisse præsumuntur, si hic sit dives, privignus vero cum paupertate conflictetur; prætereaque repetitio per longum tempus sit prætermissa. *Stryk. c. 1. §. 8. Brunnemann. ad L. 15. C. d. Neg. Gest. n. fin. ibique Sichard. n. 10.*

Lex etiam applicari potest ad sumtus in res privignorum factos.

XIII. Equidem multi DD. *Legem nostram* ad impensas in personam liberorum factas restringere satagunt, aliud vero in impensis in res eorum factis obtinere sibi persuasum habent. *Sichard. ad L. 15. n. 2. §. 11. Kestner. c. Diss. §. 5. Brunnemann. ad L. 34. ff. d. Neg. Gest. n. 3. §. ad l. 11. C. eod. n. 1. 2. seq. Coler. d. Aliment. l. C. 6. n. 3. §. c. 5. n. 20.* Hanc autem rationem asserti sui allegant, quia pietas, quæ negat repetitionem, versatur circa personas, neutiquam vero circa res. *Conf. Berger. Animadvers. in Brunnem. quæst. T. d. Neg. Gest. qv. 20. voce: Alimenta. Brunnem. cit. loc.* Quæ tamen distinctio mera subtilitate nititur. Si enim vitricus paterno affectu sumtus in res privignorum fecerit, id ci-
tra

tra omne dubium ex amore & benevolentia singulari, qua complectitur personam privignorum, in se suscipit. Lege igitur non distinguente nec nobis distinguendum erit. *l. 8. ff. de Public. in rem act.* Cur igitur quæso pro expensis in res liberorum factis conjecturæ pietatis præsumptio exulare debet? Conf. Dn. Scherzer. *c. l. §. 5.* Ut autem dissentientes sententiæ suæ lucem fœnerentur, præsidium quarunt in *l. ii. C. d. Neg. Gest.* cujus verba ita concepta fuerunt: *Alimenta quidem, que filiis præstitisti, tibi reddi non justa ratione postulas: Cum id exigente materna pietate feceris. Si quid autem in rebus eorum utiliter & probabili more impendisti: si non & hoc materna liberalitate, sed recipiendi animo fecisse ostenderit, id negotiorum gestorum actione consequi potes.* Sichard. *c. l. Dn. Thomaf. d. Ver. Pietat. jurid. cap. 2. §. 21.* Ast vero dubium ex dicta lege desumptum e vestigio corrui, si attendere velis, matri tum demum horum sumtuum repetitionem permitti, si non materna liberalitate, sed recipiendi animo se eos fecisse ostenderit. Quem igitur sensum in *cit. leg.* Vocabulum: *Ostenderit*, involvat, explicuit Dn. Scherzer. *cit. loc. §. 5.* Diff. Dn. Stryk. *d. Caut. Contr. S. 3. cap. 1. §. 7.*

XIV. Cum hæcenus legis nostræ sensum explicare annifi fuerimus, nunc haud abs re erit, ut in subsequentiis Capitibus ostendamus, quousque *Lex Nostra* partim sit extendenda, partim vero sit restringenda. Sic igitur fiet, ut mens legis nostræ magis magisque patefcatur, simulque occasio pluribus notatu dignis quaestionibus thema hoc illustrandi nobis offeratur.

CAP. II.
IN QVIBVS CASIBVS
VITRICI PATERNVS AFFECTVS
SE EXSERAT.

I.

*Nimis restrin-
git Legem
Brunnemanno-
nus.*

NON possumus consentire cum Brunnemanno in *Com-
mentar. Cod. ad nostram Leg. 15.* qui textum nostrum
tantummodo in certis casibus admittendum esse sibi
persuasum habet. conf. Philipp. in *Vsu Pract. Inst. l. 3.
z. 28.* Cum scil. de affectu paterno & donandi animo
expresse constet, nec non si in ministerio Vitrici liberi
extiterint. Quæ vestigia quoque premere voluit
Dn. Thomas. *Disput. d. Vera Pietat. Jurid. c. 2. §. 27. 28.*
Supra autem *Cap. I. §. 9.* jam satis luculenter pietatem
& affectum vitrici Paternum explicuimus. Nullum
igitur dubium superest, quo minus in aliis quoque ca-
sibus præter eos, qui a lege expressi sunt, præsumtio
hæc pietatis locum habeat. Enimvero si juxta Brun-
nemannum tantum in citatis casibus legis nostræ dis-
positio admittenda esset, vix locus quæstioni relinque-
retur, utrum ejusmodi impensarum repetitio locum
habeat nec ne. Conf. Dn. Scherzer. *Disput. d. Conject. Pie-
tat. c. 2. §. 4.*

*De patre spi-
rituali agitur.*

II. Priusquam ulterius procedamus, hac occasione
haud incommode quæstionem movere licebit: Utrum
ad ductum Legis nostræ Paternus Affectus & pietatis
præsumtio etiam susceptori tanquam patri spirituali sit
tri-

tribuenda? Singulares plane effectus ex cognatione hac spirituali elicere fatagunt Dd. Juris Can. *ad Tit. X. d. Cognat. Spirit.* ita ut asserant, cognationem spiritualem preferendam esse carnali, & extra dubium positum esse existiment, patrem spiritualem in subsidium ad alimenta filio spirituali suppeditanda obligatum esse. j. Benincas. *d. Pauperi. quest. 7. Spec. 2. n. 10. seqq.* Quod etiam extendunt ad eum compatrem, qui puerum in sacrum christina detinuit, nec non in eum, qui in catechismo ei factus est compater. *Cap. 2. d. Cognat. spirit. in 6. Dec. Conf. 462. n. 8.* Ast vero hæc Pontificia argumenta minime tanti ponderis sunt, ut apud Protestantes hoc figmentum cognationis spiritualis obligationem patris naturalis inducat, & susceptor ex necessitate ad alimenta præstanda obligetur. Licet enim hic in baptisinate fidem obstringat, fore, ut quocunque modo de suscepti educatione & informatione in fide christiana sollicitus esse velit; hoc tamen nulla ratione ad onus alimenta præstandi extendendum venit. *Struv. S. J. C. Ex. 30. thes. 73.* Aliud autem est, si ab ipso ex pietate sumtus in alimenta & educationem filii spiritualis sint facti absque protestatione; tunc enim pater spiritualis ad exemplum Vitrici eosdem repetere nequit. *Conf. Dn. Simon. Dissert. d. Denegat. Aliment. Th. 34. Coler. d. Aliment. l. i. c. 4. n. 17. 18.*

III. Utrum vero affectus Paternus in Præceptoribus quoque locum inveniatur, verbi gratia sumtibus alimentorum causa erogatis nulla prævia protestatione; hac occasione disquirendum est. Equidem Magistri & Præceptores invitati alimenta præstare non tenentur,

An Affectus Paternus in Præceptoribus se exerat.

tur. *a. l. 3. §. 7. ff. de Muner.* hoc tamen pietatis præsumtionem & paternum affectum non excludit. Licet autem vice versa quidam in hac opinione sint constituti, Præceptoribus a discipulis alimenta deberi. *a. l. 2. §. 47. in med. ff. d. O. F.* ubi ista verba deprehenduntur: *Sed plurimum a suis auditoribus sustentatus est.* Ast vero in *d. l.* tantum exemplum Auditorum proponitur, qui Præceptorem alere voluerunt; exempla vero non inferunt jus. Conf. Dn. Berger. *Animadvers. in Brunnem. Quest. Tit. d. Agnos. & Alend. liber. qu. g. voce: Affirm.*

Quid juris sit in patre adoptivo.

IV. Quo minus Patri adoptivo affectum paternum tribuamus, nullum dubium superest. Imo cum adoptio imitetur naturam. §. 4. *F. d. Adopt.* hinc pater adoptivus se quoque obligasse videtur ad alimenta præstanda. Nec alimentis præstandis propterea se subducere potest, quod filius adoptivus adhuc patre naturali utatur. Enimvero pater adoptivus per adoptionem ex libera voluntate factam, filio adoptivo jus filiationis tribuendo, sibi met ipsi hoc onus imposuit, ita ut consilium suum in præjudicium patris naturalis mutare nequeat. *l. 75. ff. d. R. F. l. 5. C. d. O. & A. Conf. Dn. Simon. Dissert. d. Denegat. Aliment. Th. 33.*

Vitricus tutor privignorum esse potest.

V. Nunc ad Vitricum revertimur. Quousque affectus paternus ratione alimentorum & mercedis Magistris præstitæ se exferat, supra in *Cap. I.* deductum fuit. Ex paritate rationis Lex nostra ad plures alios casus applicari potest. *a. l. 32. ff. Ad Leg. Aquil.* Propter affectum igitur Paternum Vitricus tutela privignorum

rum suorum fungi potest, ita ut Lege non prohibeatur, sed potius admittatur. *l. f. C. d. Contrar. Jud. tur. l. 32. §. 1. ff. d. Adopt.* Hinc in Gallia Vitricos plerumque privignorum esse tutores testatur Mornac. *Observ. in Cod. ad l. 15. C. de Neg. Gest.* Imo Vitricum quoque in Camera confirmatum esse tutorem meminit Dn. Mencken. *Tract. Synopt. Pand. Th. Pr. 1. d. Tutel. p. 362.* Quamvis autem alii volentem quidem vitricum ad privignorum tutelam admittant; invito tamen hoc officium injungi non posse autumant. conf. Maynard. *Lib. 6. Decis. 49.* Neutiquam vero ista hypothesis ex juris Civilis principiis defendi potest. *a. pr. f. d. Excus. Tut. Joann. a Sommer. d. Jure Noverc. c. 5. n. 1. seqq.* Interim hic silentio non est prætermittendum, quod mater non possit retinere educationem liberorum suorum, postquam vitricum superinduxit. *L. 1. C. Vbi Pupill. educar. Nov. 22. cap. 38.* Hodie tamen citatus Autor nihil obstare putat, quominus vitrico educatio privignorum committatur. Non possumus non hic allegare verba Grœnewegen. *ad Tit. C. ubi Pupill. educ. Tetrica illa & funesta præsumtio, inquit, licet forte cadat in Italos, a morum nostrorum simplicitate atque integritate omnino aliena est; ideoque hodie pupilli passim educantur apud matrem, quamvis ad secunda vota transierit.* Hinc quoque cum probatæ esset fidei & vitæ vitricus; apud matrem adhuc alendos esse liberos præjudicio Fac. Jurid. Lips. confirmavit Magnif. Dn. Mencken. *in Gymnas. Polem. Controv. Select. Jur. Civ. Disp. XI. T. II. Conf. Dn. Lauterb. Diff. d. Singular. Affin. Jur. Th. 49.*

C

VI. Quod

*Nec sumtus in
petitionem tu-
toris factos re-
petis.*

VI. Quod si affines & amici pupillis tutores petierint; hi sumtus hoc intuitu erogatos actione negotiorum gestorum reperunt, nisi forsitan alius ad tutores ex affectione propriis impendiis desiderandos paratus fuerit. *l. 2. C. d. Neg. Gest. l. 44. ff. eod.* Quod ad vitricum attinet, hic quoque sumtus in petitionem tutoris factos repetere nequit, quia amicitia paterna ductus pupillo tutores petiisse censetur. *d. l. 44. Menoch. d. A. F. Q. l. 2. c. 88. n. 61. Brunnemann. ad c. l. n. 2.* Quod etiam juris est, cum amicitia ductus paterna tutores suspectos postulaverit. Conf. Dn. Thomaf. *d. Ver. Pietat. Jurid. Cap. 2. §. 26.*

*De vitrico do-
tem pro privi-
gna constitu-
ente dicitur.*

VII. Quantum sit dotis favor, neminem latere potest, interest enim Reipublicæ, ut ne mulieres indotatae sint. *L. 1. ff. Solut. Matrim.* Hinc pater ex juris necessitate filiam adhuc sub potestate ejus constitutam dotare tenetur. *l. f. C. d. Dot. Prom. l. 19. ff. d. R. N. & ad dotationem officio judicis compelli potest. Carpzov. P. 2. C. 42. D. 12.* Quod ad Vitricum attinet, hic quidem addotem privignæ constituendam obligari nequit. Donell. *Commentar. Jur. Civ. L. 12. c. 4. n. 50.* Interim tamen hic quoque paternus affectus se exferit, ut dos repeti nequeat, cum ab antiquis Jctis Romanis hæc ad pias causas referatur. Notatu digna sunt verba, quibus Ulpianus in *L. 32. §. 2. ff. d. Condict. Indeb.* usus fuit: *Mulier, inquit, si in ea opinione sit, ut credat se pro dote obligatam, quicquid dotis nomine dederit, non repetit: sublata enim falsa opinione, relinquitur pietatis causa, ex qua solutum repeti non*

ti non potest. j. Salicet. ad L. ii. C. de Neg. Gest. num. 5.
 Kestner. Diff. d. Pietat. Jurid. §. 5.

IX. Idem quoque asserendum est de donatione Idem applicatur ad donationem propter Nuptias. propter nuptias; hæc enim cum dote pari passu ambulat, & æqualem promereretur favorem exceptis casibus a jure expressis, ut docet Vincent. de Franch. P. I. Dec. 182. n. 2. seqq. Menoch. d. Præsumt. l. 3. Præf. 15. n. 10. Cur igitur ad hunc quoque casum affectus Vitrici Paternus non sit extendendus, nulla ratio obstat. Quamvis autem DD. nonnulli in hac opinione sint constituti, quod si alius, qui juris vinculo ad hoc non sit obstrictus, dotaverit, aut propter nuptias donaverit, eum non præsumi habuisse animum dotandi sed repetendi. Francisc. Card. Mantic. d. Tacit. & Ambig. Convent. l. 13. t. 13. n. 15. Paul. d. Castro l. 2. Conf. 96. Natt. Conf. 100. n. 14. ita ut generaliter, quicumque in alterius rem impendit, videatur animum habuisse repetendi. a. l. 25. ff. d. Probat. Carpzov. P. 2. C. 10. D. 25. num. 5. Ast vero in antecedentibus jam satis superque evictum fuit, affectum paternum in persona vitrici longe aliam præsumptionem inducere, inde dissentientium argumenta sponte sua corruunt. Conf. Dn. Lauterb. Diff. d. Donat. propt. Nupt. §. 30.

IX. Nec vitricus sine paterno affectu privignum De lytro pro privignis præsumitur sermo sit. sumtibus suis ex captivitate redemisse censetur. Enimvero lytron sola pietatis ratione solvisse præsumitur, ita ut ipsum facti pœnitere, ac de pretio quicquam tractare non conveniat, ut hic nostra faciamus verba

elegantissimæ *Leg. 17. in fin. C. d. Postlim. reversf.* conf
 Brunnem. *ad L. 11. C. d. Neg. Gest. n. 6.* Et licet alias
 redemptum jure quasi pignoris, usque dum pretium
 erogatum restitutum fuerit, detinere liceat. *l. 2. l. 13.*
C. c. t. ita ut operis egentis redemptor utatur. *l. f. C.*
eod. Conf. Mev. P. 6. Dec. 23. Dn. Schœpff. Synopsf.
Fur. Priv. tit. d. Captiv. & Postlim. reversf. n. 11. Qui ri-
 gor juris tamen vix ac ne vix quidem a vitrico postea
 in usum deduci poterit. *Conf. c. l. 17.*

*Favor sumtu-
 um in studia
 privignorum
 factorum
 commenda-
 tur.*

X. Non possumus non occasione Legis nostræ
 oculos convertere ad sumtus in studia & artes liberales
 privignorum a vitrico erogatos. Supra jam *Cap. 1. §. 6.*
 explicatum fuit, quid Lex per *mercedem Magistris*
 solutam intellectum velit; quo in præfenti nos remit-
 timus. Studiorum igitur causa pia esse dicitur, &
 studiorum gratia legatum piæ causa relictum cen-
 setur. *Tiraquell. d. Privileg. piæ caus. in Præfat. n. 26.*
Brunnemann. Conf. penult. n. 401. ita ut parem esse
 causam juris dotis & sumtuum studiorum tradat *Hil-
 lig. in Tr. d. Expenf. Stud. n. 36.* imo majorem esse ra-
 tionem studiorum quam dotis, autumet *Kremsberg.
 d. Sumt. Stud. qv. 1. Rat. dec. n. 42.* Hinc quoque sum-
 tus studiorum a filio non sunt conferendi. *l. 50. ff. Fam.
 Hercisc. conf. Dec. El. Sax. 50.* pater enim has impen-
 sas pietatis intuitu fecisse, atque donasse præsumitur.
*Härprecht. ad §. 2. F. d. Donat. n. 60. Christin. V. 1. Dec.
 178.* Quod eo extenditur, ut mutuum quoque stu-
 diorum causa acceptum non conferatur, sed com-
 mune omnium hæredum onus sit. *L. 1. §. 16. ff. d. Col-
 lat. Carpzov. P. 1. C. 11. D. 15.* & tanquam debitum &

as alienum patris ab iis exsolvendum sit. Michalor. *d. Frat. P. 1. c. 26. n. 11.* Brunner. *d. Collat. C. 4. n. 162.* Nulli igitur dubitamus, quo minus etiam sumtus in privignorum studia a Vitrico impensos paterno ipsius affectui inter accepta referamus, ut eos repetere non valeat. Quod matris exemplo quoque probare licet, quæ si materno affectu excitata sumtus studiorum filio suppeditaverit, nec a filio nec a marito hos repetere potest, quia ex materno affectu erogasse, atque eosdem donasse videtur. *l. 5. §. 14. ff. d. Agnos. & Alend. Liber. Dn. Schoepffer. Diss. d. Sumt. Stud. cap. 2. n. 33.* Quemadmodum autem dicti sumtus sunt conferendi, si male fuerint impensi. conf. *Dec. Elso. cum jura delinquentibus non saveant. l. 37. in fin. ff. d. Minor. 25. ann. l. 2. §. 3. ff. ad Sc. Vellej.* ita quoque Vitricus privigno sub hac conditione sumtus studiorum subministrasse creditur, si scilicet bene eos impendat. Cui voto si privignus non respondeat, donatum restituere tenetur. *Struv. Ex. 37. thes. 10. in fin. Hillig. c. l. n. 68. seqq.* Interim Studiosus pro se habet præsumtionem, ipsum bene expendisse sumtus. Michalor. *d. Frat. P. 1. c. 26. n. 15.* Dn. Stryk. *Tr. d. Success. ab Intest. Diss. II. c. 3. §. 19.* Quod etiam statuendum venit, si privignus studia temere deserere religioni sibi non ducat, & aliud vitæ genus amplectatur. Conf. Dn. Schoepffer. *Synops. Jur. Priv. tit. d. Collat. n. 15.* Dn. Stryk. *c. l. §. 20.* Quæ hæcenus dicta fuerunt, omnino applicari quoque possunt ex paritate rationis tum ad sumtus itineris. conf. *Carpov. P. 1. C. II. D. 17. 18. Lyncker. Analect. tit. d. Collat.*

p. 351. Cephal. V. 4. C. 34. n. 4. Jac. Concennat. qv. 2. l. 2. qv. 6. n. 1. conf. Dn. Lembken in *Diff. d. Sumt. Itin.* c. 2. §. 20. n. 5. tum quoque ad eas expensas, quibus privignus dignitatem Doctoralem aut Magisterii sibi acquisiverit; paterno enim affectu vitricus has donasse in præmium virtutis & laudabiliter peractorum studiorum præsumitur. l. 1. §. 16. ff. d. *Collat. Carpov. P. 3. C. II. D. 17. §. 18.* Dn. Schœpfer. *dict. Dissert. Cap. 3. n. 44.*

*Quid statuen-
dum sit de Ca-
nonicatu sum-
tibus Vitrici
acquisito.*

XI. Quid vero sentiendum est, si vitricus sumtus suppeditaverit, ut privignus Canonicatum sibi acquireret? Qua occasione non possumus non monere, apud Augustanæ Confessioni addictos resignationem Præbendæ honorario soluto factam non esse illicitam, dummodo legitime fiat; cum præbendæ pro rebus spiritualibus proprie sic dictis non habeantur. *Instr. Pac. Ofn. §. Mon. art. 5.* conf. Dedek. *Conf. Eccles. V. T. von den Ehren-Herren n. 6.* Struv. *Ex. 49. §. 12.* j. Dn. Godofr. Nic. Itrig. *Dissert. d. Offic. in Favert. resignat. c. 3. §. 13.* ubi argumenta dissentientium elidere annisus fuit. Quid obstat igitur, quo minus hoc quoque in casu in Vitrico affectum paternum se exserere statuamus? Quod etiam eo casu locum habebit, si militia a Vitrico sit emta. Per militiam autem intelligunt DD. die Erlangung eines Dienstes vom Lands-Herrn in Civil- und Militar-Geschäften. Conf. Dn. Stryk. *ad Brunnem. Conc. Cred. c. 5. §. 36.* Dn. Ludov. Einleit. zum *Concurs-Proc. c. 10. §. 30.*

*Sumtus medi-
cine & fune-*

XII. Cum lex nostra in specie alimentorum mentionem fecerit, ex eadem ratione ad Medicamenta applica-

plicari potest, cum Vitricus sumtibus hac ex parte non pepercerit, ut privignis ægrotantibus medelam afferret. *J. l. 13. C. d. Neg. Gest. Conf. Dn. Stryk. d. Caut. Contr. S. 3. c. 1. §. 7.* Nec minus idem de sumtibus in funus privignorum erogatis statuendum venit. Non obstat allegata *L. 13.* quippe quæ de marito sermonem instituit, quid in sepulturam uxoris impendit, repetere potest, quia jam desit matrimonium esse, prætereaque maritus non tenetur ad funerandum, nisi quatenus dotem lucratur. *l. 16. l. 20. §. 1. ff. d. 1. Hartman. Pistor. Obs. 57. n. 8. conf. Brunnemann. ad cit. l. 13. n. 7.* Ita ut impensa funeris æs alienum dotis esse dicatur. *l. 18. ff. d. Relig. & sumt. Fun. Conf. Dn. Philipp. Dissert. d. Sumt. Fun. c. 2. §. 3.* Si igitur Vitricus ex libera plane voluntate istos sumtus fecerit, paternus omnino affectus satis cerro elucescit. *a. l. 14. §. 7. ff. cit. tit. conf. Finckelthaus. d. Fur. Sepule. Concl. 67. lit. a.* nisi forsitan vitricus protestatione vel quocunque alio modo animum repetendi declaraverit. *Conf. Dn. Philipp. d. Dissert. c. 5. §. 4.*

*ris causa facte
considerantur.*

XIII. Quod si privigni æs alienum contraxerint, idque vitricus sponte sua dissolverit; an tunc affectu paterno id factum fuisse præsumatur, disquirendum est? Hic quoque in affirmativam sententiam concedere nulli dubitamus, nisi vitricus debita distrahens, cedenda sibi a creditoribus jura curaverit, vel alio modo animum repetendi manifestaverit. Cum vero dicta ad exceptiones spectent, in *Cap. III.* subsequente hæc uberius dilucidandi occasio suppeditabitur. Cæterum quoque extra controversiæ aleam positum est, vitricum pri-

Quo jure utatur vitricus æs alienum dissolvens,

privigno debitum donasse præsumi, quod eodem adhuc superstitite non petiit, cum tamen vice plus simplici rationes inter eos subductæ fuerint. *l. 26. ff. d. Probat. conf. Dn. Schœpffer. Synops. Jur. Priv. tit. d. Neg. Gest. n. 25.*

An sumtus litis affectu paterno erogantur?

XIV. Si vitricus pro privigno & privigna in iudicio cum cautione rati vi præsumti mandati admittatur, procul dubio affectui id paterno est tribuendum. *O.P.S. t. 7. §. vir lassen. Conf. Dn. Berger. D.F. ad O.P. S. Obs. t. n. 5.* Quod defendendi ius semel indultum agnitumque mortua persona, qua mediante affinitas est contracta, non expirare DD. autumant. *a. §. 1. in fin. §. 6. F. d. Nupt. l. f. C. d. V. S. l. 14. C. d. Quest. l. 1. §. 1. ff. de Leg. Præst. Carpzov. Proc. t. 5. a. 6. num. 46. seqq. Dn. Schwendend. ad Fib. Proc. p. 254. Diff. Dn. Berger. Resol. Leg. obstant. l. 3. t. 3. d. Procurat. voce: inter affines.* Qua occasione haud immerito disquirendum, quid tunc juris sit respectu sumtuum litis. Vitricum igitur hoc casu, quoque sumtus litis affectu paterno erogare voluisse, nullum dubium superest, nisi forsitan contrarium evidentioribus argumentis demonstrari possit. *Conf. Perez. ad Cod. rit. d. Neg. Gest. n. 10.* Imo quoque si vitricus multam pecuniariam ex libera voluntate pro privignis suis solverit, donandi animo hoc factum esse censetur, uti hunc casum in simili solide explicuit *Magnif. Dn. Mencken. Tract. Synopt. Pand. t. d. Collat. pag. 455.*

De vitrico ex errore agente disquiritur.

XV. Plures casus adhuc proponi possent, in quibus paternus affectus in Vitrico iuxta legem nostram se exerat. Ast vero ex dictis principiis facile iisdem lucem

lucem foenerari licet, ut supervacuum putemus, si hac ex parte nimio opere solliciti esse velimus. Quoties igitur ex paterno affectu vitricus tale quid privignis suis præstiterit, nulla repetitio ei tribuitur. *l. 5. C. d. O. & A. l. 75. ff. d. R. J.* ita ut ne quidem conditioni indebiti locus pateat. Conf. Dn. Mencken. *Th. & Pr. Pand. tit. d. Condiç. Indeb. Th. 13.* Lauterb. *Colleg. Pract. Pandect. t. d. Neg. Gest. §. 4. 7.* Nec hic possumus silentio prætermittere, ne quidem repetitionem vitrico dari, etiamsi errore ductus privignis alimenta subministraverit, quia semel donasse præsumitur. Sublata enim licet falsa opinione relinquatur pietatis causa, ex qua solum repeti non potest. *L. 32. §. 2. ff. d. Condiç. Indeb.* nisi forsitan dolo inductus fuerit. *a. l. 43. pr. ff. d. Furt. Coler. d. Aliment. l. i. c. 9. n. 7.*

CAP. III.

QUANDO PRÆSUMTIO
AFFECTVS PATERNI
CESSET.

I.

Supra jam mentio facta fuit, in Vitrico animum donandi præsumi, ita ut sumtus in alimenta vel quamcunque similem causam factos repetere nequeat. Conf. Coler. *d. Alim. l. i. c. 4. n. 17. 18.* Cum enim Vitrici atque privigni parentum & liberorum respectu invicem gaudeant, inde omnino vestigiis legis nostræ insistentibus pietatis atque affectionis paternæ conjecturam capere licet. Conf. Dn. Thomaf. *d. Ver. Pietat. Jurid. c. 2. §. 18.*

D

Vtcun-

Vt cunque sit, ista præsumtio tamen contraria probatione elidi potest. *l. 34. ff. d. Neg. Gest. Mantic. d. Tac. & Ambig. Convent. l. 3. r. 18. n. 16. 17. Dn. Thomaf. c. l. §. 28. Sichard. ad l. 1. C. d. Neg. Gest. n. 8. Salicet. ad l. 11. C. cit. tit. n. 5.*

De animo repetendi consistere debet.

II. Nunc igitur haud abs re erit, ut consideremus, in quibus casibus præsumtio affectus paterni in Vitrico cesset. Hic igitur quoque cynosuram legis nostræ sequemur, cum legislator istis verbis usus fuerit: *Quod si ut repetiturus ea, que in sumtum misisti, aliquid erogasti: Negotiorum Gestorum Tibi intentanda est actio.* De animo autem repetendi constat, cum vel vitricus per protestationem sibi consuluerit; vel si istos sumtus in librum impensarum retulerit; vel credendi animo impensas in privignorum personas aut res erogaverit, ita ut quoque attendamus, quid juris sit, si vitricus bona privigni administraverit, vel privignus privigna que in servitio Vitrici extiterit; Præterea que aliarum quaestionum hac occasione commode tractandorum mentionem faciamus. De singulis istis casibus ex instituto in subsequentiis adhuc breviter agere licebit.

Protestatione intentio vitrici declaratur.

III. Vitricus igitur, cum ab initio affectu paterno motus sumtus suppeditaverit, ex post facto in præjudicium privignorum consilium mutare, & diversum animum induere nequit. *l. 75. ff. d. R. J. Cum semel donatum sola penitentia non possit revocare. a. l. 11. & l. 15. C. d. Neg. Gest. conf. Dn. Huber. Prælect. ad Pand. c. 1. §. 3. Nisi animum repetendi protestatione declaraverit. a. l. 50. ff. Fam. Herc. conf. Dn. Stryk. d. Caut. Contr. S. 3.*

§. 3. c. 2. §. 2. Se neutiquam animum induxiffe, ut has impensas donet, sed se eas, accipiente privigno ad meliorem fortunam successu temporis adspirante, repetiturum esse. *l. 34. ff. d. Neg. Gest. Sichard. ad l. 15. C. d. Neg. Gest. n. 8. Perez. Cod. c. 1. n. 12.* Protestatio enim conservat jus protestantis, idque in tuto collocat. *a. l. 4. §. 1. ff. Quib. mod. pign. vel hypoth. l. 14. §. 8. ff. d. Relig. & Sumt. Fun. Klock. Tom. 1. Conf. n. n. 10. & 237. Marquard. d. Fur. Commerc. l. 2. c. 12. n. 86. Carpz. P. 2. C. 28. D. 10. n. 6.* atque præsumtionem taciti consensus elidit. *Coler. ad Cap. 20. X. d. Sent. & re jud. n. 12. j. Dn. Stein. Diff. d. Protest. Secret. c. 3. n. 7.* Satisque tunc elucescere incipit, vitricum non impensas fecisse tanquam patrem, sed ut negotiorum gestorem. *Mornac. ad nostr. Leg. 15.*

IV. Idem obtinet, si, quod impensum est, vitricus libro rationum intulerit, ita ut hac ratione protestari quoque videatur, animum sibi esse repetendæ impensæ, quam fecerit. *l. 34. in fin. ff. d. Neg. Gest. conf. Mornac. c. l.* Equidem DD. plerumque in hanc propendent sententiam; sola tamen relatio in librum rationum sufficere nequit. Quamvis enim inde oriatur quidem præsumtio credendi, hæc tamen infirmo nititur fundamento, ut facile a paterno affectu & expensarum favore vincatur. *l. 50. ff. Fam. Herc. Dec. El Sax 50.* Ommino enim alia conjectura capi potest, vitricum memoria sublevandæ causâ in proprio libello sumtus istos consignasse. *Dn. Schoepffer. Diff. d. Sumt. Stud. c. 3. n. 49. Conf. Dn. Berger. Animadv. in Brunnem. Quest. ad Pand. tit. d. Neg. Gest. voce: Protestatus.* Nec dictis obstitit *l. 34. in fin. ff. d. Neg. Gest.* Qua ratione enim *d. l.* fit

Quid sentendum est, cum sumtus in librum rationum sint relati?

accipienda, solide explicuit Dn. Berger. *c. l. Brunnem. add l. 34. Dn. Thomaf. Diff. d. Vera Pietate Jurid. c. 2. §. 20. Dn. Stryk. d. Success. ab Intest. Disp. XI. C. 3. §. 11. in fin.* Omne autem dubium e vestigio removebitur, cum distinguamus, utrum vitricus propriis rationibus impensas in alimenta filii factas inferat; an vero hoc annotaverit in rationibus de negotiis gestis privigni conscriptis. De posteriore igitur casu cit. *l. 34.* accipiendam esse probare satagit paulo ante laudatus Jctus Dn. Thomaf. *in Annot. cit. Dissert. §. 7.* aliter autem in prior casu sentiendum esse putat. Cui interpretationi omnino favet alimentorum studiorumque, nec non pietatis paternæ præsumtio, quæ repetitionem, nisi liquido de ea vitrici mente constet, non admittit. Dn. Stryk. *c. l.* E diverso omne dubium cessabit, si in libro rationum præmissum fuerit, hos sumtus animo repetendi erogatos fuisse, quod prolixius deductum legere licet apud Finckelth. *Obs. 11. n. 6. Philipp. ad Dec. El. 50. Obs. 3. n. 21.*

In vitrico credente cessat affectus paternus.

V. Affectus paternus in Vitrico tunc quoque exulat, cum credendi animo sumtus ab ipso facti fuerint; & quocunque modo hæc intentio ab eodem declarata sit. *l. 50. ff. Fam. Herc.* Alias enim præsumtio juris non tollitur, quod vitricus istos sumtus donasse videatur. Conf. Dn. Schæpffer. *cit. Diss. c. 3. n. 48.* Ille enim credendi animus non ex præsumtionibus incertis eliciendus, sed comprobandus est. Dn. Stryk. *d. S. A. J. D. 11. c. 3. §. 11.* Cum ratione repetitionis a Vitrici hæredibus instituendæ hæc quaestio sit necessaria. Quo minus autem pietas paternæ credendi animum in dubio præsumi sinat, pluribus deduxit Kremberg. *d. Sumpt. Stud.*

Stud. qu. 1. in limitat. n. 8. seqq. j. Dn. Stryk. c. l. §. 13. in fin.
 Et §. 18.

VI. An vero legis nostræ dispositio tunc quoque ^{*Idem obtinet in vitrico administrante.*} locum obtinebit, cum privigni bona habeant, quæ a vitrico administrantur? Quod omnino negandum est, cum vitricus hoc casu sumtus ex bonis privigni subministrasse censeatur. *a. l. 34. ff. d. Neg. Gest. Brunnem. d. Collat. c. 4. n. 79. Carpz. P. 3. C. II. D. 19.* Quod tamen ad fructus est restringendum, ita ut vitricus substantiam filio potius conservare voluisse præsumatur. *a. l. i. C. d. Bon. Matern. & l. f. C. c. 1. Dn. Schœpffer. Synops. Fur. Priv. tit. d. Collat. n. 16. 17.* Rationem vero, cur præsumtio pietatis hoc casu cesset, Dd. in eo collocant, quia quilibet administrator, si quid gerat, in dubio hoc administratorio nomine gessisse censeatur. *l. 43. §. 1. ff. d. Admin. Tut. l. 5. §. 1. Et l. ff. Quand. ex fact. tut. j. l. ff. d. Hered. Pet. Schœpffer. Dissert. d. Sumt. Stud. c. 3. n. 29. sqq. Brunnem. ad d. l. f. Dn. Stryk. d. Caut. Contr. S. 3. c. 1. §. 7.* Qua occasione haud abs re fore putamus, ut privignus ita sibi prospiciat, & a vitrico bona ejus administrante scriptam sibi tradendam curet contestationem, quod ex suis & non privigni bonis sumtus suppeditaverit. Conf. Dn. Stryk. c. l. §. 9.

VII. Sed quid hoc casu juris est, cum privignus ^{*Nec non cum privignus in servitio vitrici existat.*} in servitio Vitrici extiterit? Tunc quoque præsumtio affectus paterni cessat; compensationis enim loco aliena præstari præsumuntur. Notari digna sunt verba, quibus hac ex parte usus fuit Sichard. *ad l. 15. C. d. Neg. Gest. n. 10.* Si cognatus quendam, inquit, ex familia alar, qui interim sit famuli loco, non poterit repetere id, quod im-

pendit, quia videtur gratia servitorum hoc impendisse. a. l. 48. ff. d. Oper. Libert. Quod si igitur privignus vel privigna in servitio vitrici fuerint, ideo repetere nequit, quia propter servitium & operam sumtus erogati fuerunt. i. l. 31. §. f. ff. d. Donat. int. Vir. & Vx. conf. Gloss. in l. 34. ff. d. Neg. Gest. Salicet. ad cit. l. 15. ita ut alere quis teneatur eum, cujus operis utitur. l. 18. §. 2. ff. Commodat. Qua de causa non dividæ erit, cum hic verba præjudicii a Carpzov. P. 2. C. 10. D. 27. propositi in medium producamus: Hat ein Bürger, von welchem eure Frage meldet, seine drey Stieff-Töchter, bis sie zu ihren Jahren kommen, alimentiret, und mit Unterhalt versorget; ob er nun wohl der ältesten und jüngsten das Kostgeld, so sie schuldig gewesen, gutwillig geschenkt; so mag er doch auch der mittelsten, so er 45. Jahr bey sich mit erhalten, dergleichen zu thun, und ihr das Kostgeld zu erlassen wider seinen Willen nicht gedrungen werden, sondern woferne er bemeldte seine mittelste Stieff-Töchter zu seinen Diensten nicht gebraucht, noch dieselbe als eine Magd arbeiten lassen, ist er von ihr wöchentlich einen halben Thaler Kostgeld zu fodern wohl berechtiget, B. R. W. Quæ tamen operarum privigni cum alimentis compensatio tunc locum obtinebit, si sint æqualia. De hoc tamen ex qualitate personarum, operarum & alimentorum est judicium ferendum. Coler. d. Aliment. l. 1. c. 4. n. 26. Bachov. in Treutler. Disp. 10. Vol. 1. th. 3. lit. C.

Quid obtinet
privigno dno-
re existente?

IIX. Cum vero vitricus non teneatur onera privigni in se suscipere. l. 3. §. 7. ff. d. Muner. Gothofred. ad l. 15. C. d. Neg. Gest. lit. n. hic quaestio ventilanda est: utrum

utrum affectus paternus quoque sese exerat, si vitricus sumtus in personam privigni divitiis abundantis fecerit? Quo casu DD. præsumtionem affectus paterni cessare existimant; ut scilicet non præsumatur Vitricus privigni negotia gerens donare voluisse. Sichard. *ad cit. leg. n. 10.* Stryk. *d. S. A. J. Diff. II. c. 3. §. 21.* conf. §. 6. *cap. 3.* Quod autem conjectura sit capienda ex quantitate impensarum, utrum magnæ sint, an vero exiguæ, in simili casu decidit Celsus in *l. 47. ff. d. Donat. int. Vir. Et Vx.* Sic ut in parvis donatio, in magnis negotiorum gestio intercessisse præsumatur. Conf. Gothofred. *ad cit. leg. lit. g.* Diff. Brunnem. *ad L. 27. ff. d. Neg. Gest. n. 3.*

IX. Qua occasione haud immerito discutiendum est, quid statuendum sit, si hac ratione a vitrico liberi in legitima læsi fuerint, ut paternum vitrici affectum ex capite inofficiosa donationis impugnare satagant. Cum igitur legitimæ favor sit insignis. *l. 7. pr. ff. d. Bon. damnat. l. 7. §. 1. ff. Si tab. testam. null. ext.* ita ut pater in legitima nulla ratione liberos gravare possit. *l. 32. C. d. Inoffic. testam. Et l. 1. C. d. Inoffic. donat.* Conf. Richter. *ad Arch. Habita. C. Ne Fil. pro patre Disp. 5. n. 5.* Inde quoque liberorum in legitima læsorum justum est petitum, ut sumtus isti in privignos facti, quatenus legitimam lædunt, restituantur, quod ex *Dec. Ele. Sax. 50.* illustrari potest, in qua sequentia verba notatu digna deprehenduntur: *auff den Fall, da die Unkosten so übermäßig, daß denen übrigen Kindern die Legitima geschwächtet wird, soll dasjenige, was die Rechte de inofficiosis donationibus und sonst verordnet, unverrückt Statt haben,*

Liberis in legitima læsi paternum affectum impugnare permittitur.

haben, und in acht genommen werden. Ibiq̄ue Philipp. *Obs. 1.* Quod etiam intuitu dotis privignæ a vitrico donandi animo concessæ obtinet, quæ & ipsa antiquo jure Romano inter donationes relata fuit. *l. f. pr. C. d. Donat. ant. Nupt.* priusquam vinculum juris civiliter cogens accederet ex constitutione *Severi & Antonini*, referente Martiano in *l. 19. ff. d. Rit. Nupt.* Liberi igitur nostro quoque casu de inofficiosa dote agere possunt, ut tantum restituatur, quantum ad legitimam consequendam requiratur. *l. 1. C. d. Inoff. Dor.*

Ob supervenientiam liberorum sumtus repeti possunt.

X. Vtrum ob supervenientiam liberorum sumtus paterno affectu a vitrico expensi repeti possint, operæ pretium fore putamus, ut hoc loco examinemus. Nulli igitur dubitamus, quo minus affirmativæ sententiæ calculum addamus, nemo enim conjectura pietatis paternæ præsumitur proprium sanguinem alieno postponere voluisse. *a. l. 30. in fin. C. d. Fideicommiss.* Præsupponitur tamen donatio alicujus momenti, cum non sit verosimile, vitricum donaturum fuisse, si de liberis successu temporis nascituris consilium iniisset. *Carpzov. P. 2. C. 12. D. 32. Tiraquell. ad L. 8. C. d. Revoc. Donat.* Quod & procedit, si tantum unus nascatur, liberorum enim nomine etiam unus comprehenditur, ita ut non sine liberis mortuus fuisse videatur, qui vitrum relinquit. *l. 148. ff. d. V. S. Perez. in Cod. T. de Revocat. Donat. n. 8. 11. 15. j. Dn. Zannschliff. Diff. d. Revoc. Donat. tb. 27.* Imo licet hoc casu vitricus tanquam donator tacuerit; ipsis tamen liberis defuncti facultas agendi & donata repetendi permittitur, cum propter supervenientiam liberorum donatio ipso jure revocetur

tur. *l. 8. C. de Revoc. Donat. verb. Revertatur.* Ita ut liberi revocationem jam ipso jure factam saltem objiciant. Bald. & Salicet. *ad cit. leg. fin.* Zaunschliffer. *c. l. 28.* Liberi tamen legitime nati tantummodo hoc jure utuntur, ita ut neque naturales neque spurii, neque legitimati per Rescriptum Principis admittantur. Zaunschliffer. *c. l. 29.* Berger. *in Oecon. jur. p. 279.* Nec denique ob supervenientiam liberorum ista donatio Vitrici revocari potest, si sumtus animo donandi a Vitrico erogati fuerint eo tempore, quo jam liberos habebat, licet successu temporis eidem plures nati fuerint. *c. l. 8.* ibique Brunnem. *n. 6.* Schœpffer. *Synops. Jur. Priv. tit. d. Donat n. 22.*

XI. Si denique Vitricus ingratitude allegare velit, an audiendus est, ut sumtus affectu paterno factos repetere possit? Cum autem lex nostra de privigna ex instituto loquatur, hac occasione precipue ad dotem a Vitrico eidem concessam attendemus. Respectu patris rem extra omnem controversiam DD. positam esse censent, quod ob ingratitude dos revocari nequeat. *l. 24. C. d. Jur. Dot. l. f. C. d. Dot. Promiss.* Brunnem. *ad cit. l. 24. § 1. 69. ff. d. Jur. Dot.* Et quidem rationem inde desumunt, quia patris officium est dotem dare pro sua progenie. *l. f. C. d. Dot. Promiss.* ita ut dicatur solutio debiti & donatio ob causam necessariam. *l. 19. ff. d. Rit. Nupt.* Quod etiam ita se habet in vitrico privignæ dotem constituyente; quamvis enim ab initio nullo jure cogente ad privignam dotandam obligetur. Conf. Donell. *Commentar. Jur. Civ. l. 12. n. 50. p. m. 566.* ab hac voluntate tamen in posterum recedere nequit, cum

Quid si vitricus ob ingratitude sumtus repetere velit?

Reipublicæ interfit, mulieres indotatas non manere. Quod ex paritate rationis applicandum quoque venit ad donationem propter nuptias privigno factam. Conf. Molin. *Tom. 2. d. Contract. Disp. 281.*

*Hiscæ casibus
probatio est
necessaria.*

XII. Hactenus igitur deductum fuit, in quibus casibus præsumptio paterni affectus in vitrico cesset. Cum vero hæc res non in jure sed in facto consistat, hoc omnino probandum erit. conf. Dn. Böhrer. *Introd. in Jus Digest. tit. d. Neg. Gest. & circumstantiæ bene considerandæ sunt, utrum scilicet alia, quam donandi conjectura mentis capi possit. a. l. 25. pr. ff. de Probat. ita ut pro re nata juramentum hac ex parte sit admittendum. Conf. Dn. Brunnem. ad l. 27. ff. d. Neg. Gest. n. 4. Ut igitur istis difficultatibus vitricus superledere successu temporis possit, bene sibi prospiciet, si ab initio animi sensa satis aperiat, & palam testetur, qua mente & intentione tale quid faciat, ut ne imposterum patiatur quæstionem juxta Jctum in l. 14. §. 7. in fin. ff. d. Reliq. & Sumt. Fun. Conf. Molin. d. Just. & Fur. Disp. 55. n. 12.*

*Quæ actiones
vitrico dantur
ad sumtus re-
petendos.*

XIII. Cum autem constet, animo repetendi istos sumtus a vitrico factos fuisse, repetitio eidem ne uti- quam deneganda est. Satis luculenter hoc legislator in nostra lege affirmavit hisce verbis: *quod si ut repetiturus ea, quæ in sumtum misisti, aliquid erogasti, negotiorum gestor tibi intentanda est actio.* Vitricus igitur Negotiorum Gestorum actione gaudet. *l. 34. ff. cit. tit.* Cum enim, ut supra prolixè *Cap. 2. th. 15.* deductum fuit, affectio quasi paterna impediatur actionem Negotiorum Gestorum, ea omnino vitricus uti potest, si contrarium elucescat. conf. Salicet. *ad Leg. 15. n. 1.* Imo hoc casu quoque vitri-

vitricus exceptione sibi contra privignos consulere potest; cui enim damus actionem, eidem & exceptionem competere, multo magis quis dixerit. *l. 156. §. 1. ff. d. R. §. l. 17. ff. d. Evid.* E diverso hoc certi & indubitati juris est, alimenta privignis ex affectu paterno suppeditata conditione indebiti neutiquam repeti posse. Conf. Philipp. *Vf. Pract. Inst. L. 3. Eccl. 92. j §. f. Cap. II.*

XIV. Priusquam Dissertationi nostræ finem imponamus, haud abs re fore putamus, ut quaestionem instituamus, utrum Lex quoque nostra ad novercam applicari possit? Et nulli dubitamus in affirmativam concedere sententiam. *a. l. 32. ff. Ad Leg. Aquil.* Quemadmodum enim in vitrico paternus affectus praesumitur, ita quoque noverca privignos materno affectu prosequi censetur. *a. §. 6. & 7. ff. d. Nupt. Berlich. Tract. d. Jur. Noverc. Part. 2. art. 3. Sect. 12. n. 1031. & 1036.* Ipsæ leges nostræ Civiles pietatem optimarum novercarum laudibus efferunt. *j. l. 5. C. de Adopt. l. 31. §. 2. ff. d. Adim. vel Transfer. Leg. l. 5. C. ad Sci. Trebell. l. 3. ff. d. Castrens. Pecul.* Vt exempla ex historiarum monumentis desumpta jam silentio prætereamus. Licet autem multis Novercarum fides suspecta sit, præcipue cum ipsæ leges Novercalium odiorum atque instigationum mentionem faciant. *l. 4. ff. d. Inoffic. Testam.* & Novercale odium prope modum in proverbium transiverit. conf. Erasim. in *Colloqv. p. 2.* Ast vero absque justa causa odium male meritarum Novercarum in innocentes atque benignas Novercas derivatur, ut hic recte applicare liceat versus Ovidii. *l. 3. d. Art. Amand.*

In novercis quoque maternus affectus praesumitur.

Parcite paucarum diffundere crimen in omnes.

Spegetur meritis quaeque noverca suis.

Alias eodem jure quoque vitricis dicam scribere lice-
ret, ita ut ex hac ratione Caldas *ad Tit. Cod. d. In integr.*
Restit. n. n. n. acerbissime in eosdem invehi religioni tibi
non duxerit: Experientia, inquit, quotidie docet, vitricos
plus quam Vatiniano prosequi odio privignos, eosque despi-
cere & negligere. Leges autem potius meliora tum de
vitricis, tum de novercis praesumunt, cum haec quoque
alieno odio non sint praegravanda. *L. 33. §. 1. C. d. Inoffic.*
testam. Imo novercarum pietatem proprio novercae e-
xemplo inductus praedicat Mornac. *ad nostr. Leg. 15. sub*
fin. Forfitan autem alio tempore propediem occasio
inquirendi suppeditabitur, quousque Novercale odium
fit admittendum nec ne. Ut ne autem limites Disser-
tationis excedere, & patientia Benevoli Lectoris abuti
videamur, hic pedem figimus, & Supremo omnium re-
rum Arbitro atque Statori devotissimas grates persolvi-
mus, quod hactenus instituto nostro clementissime be-
nedixerit, votum nuncupantes, velit imposterum quo-
que omnes labores nostros ita dirigere, ut sanctissimi
sui Nominis gloria augeatur, & proximi emo-
lumentum promovea-
tur!

F I N I S.

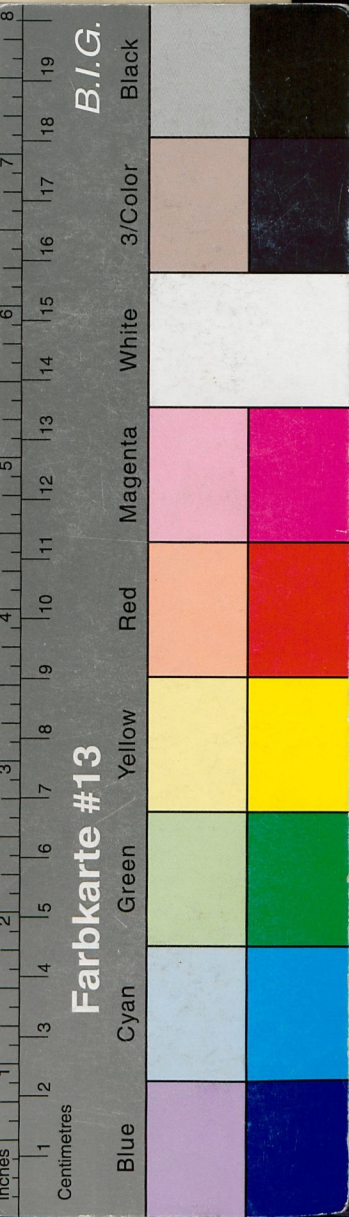
ULB Halle

3

005 362 326

17
Pri. 29. num. 14. ~~P. 7. 17.~~

DISSERTATIONEM IURIDICAM
DE
AFFECTV PATERNO
VITRICI

OCCASIONE LEG. XV. C. DE NEG. GEST.
CONSENSV

MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI
P R A E S I D E

D. IO. FRIDER. OLEARIO P.P.

PUBLICO ERVDITORVM EXAMINI
SVMITTIT
A. S. R.

IOANNES GOTTLIEB GLASER

N. P. C. SOR. LVS.

AD D. XVII. MAI. ANN. M DCC XVIII.

L I P S I A E
LITERIS IMMANVELIS TITH.

